

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10
„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.
Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.
Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

2026. május 10.
Mandabokor
Cím: Háború és béke

(1. dia) „⁴⁷És megtudja ez az egész egybegyűlt sokaság, hogy nem karddal és lándzsával szabadít meg az Úr. Mert az Úr kezében van a háború, és ő ad a kezünkbe benneteket.” I Sám 17,47

‘Fogtok hallani háborúkról, és hallotok háborús híreket. Vigyázzatok, ne rémüljete meg, mert ennek meg kell lennie, de ez még nem a vég. ⁷Mert nemzet nemzet ellen és ország ország ellen támad, éhínségek és földrengések lesznek mindenfelé. ⁸De mindez a vajúdás kínjainak kezdete. Mt 24,6-7

Drága Gyülekezet!

(2. dia) Februárban egy sorozatot indítottunk el „Életünk iránytűje” címmel, és minden hónap 2. vasárnapján egy-egy bennünket érintő, a társadalmat belülről feszítő témát járunk körbe az Ige alapján és szeretnénk tájékozódni, hogy mi, hívő emberek hogyan viszonyuljunk ezekhez a kérdésekhez. A mai istentiszteletünkön „Életünk iránytűje” címmel egy nagyon nehéz, egész

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10
„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.
Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.
Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

életünket, a történelmünket átszövő témát fogunk körül járni, a **(2/a dia)** „Háború és béke” témáját. Önmagában ez a két szó talán megütközést kelthet bennünk két dolog miatt. Az egyik, hogy miért kell beszélnünk erről, **(3. dia)** mikor 4 éve folyik egy értelmetlen háború a szomszédunkban és az embereknek tele van a hócipőjük a háborúval?! A másik, hogy mögöttünk van egy **(3/a dia)** választási kampány, amelynek az egyik oldal legfontosabb üzenete, melyet zászlajára is tűzött, éppen a háború és béke volt. Végre magunk mögött hagyunk a több hónapig tartó kampányt, miért kell még mindig erről beszélnünk?! Én azonban nem ilyen összefüggésben szeretném ezt a témát körül járni, nem a kampányban elhangzottakra kívánok reflektálni, hanem teljesen más aspektusból szeretném megvizsgálni. Ezért is adtam kiegészítő címként azt, amit a szórólapon is láthattak. Még az írásjeleknek is hangsúlya van! **(4. dia)**

Háború a világban!

Béke a világban?

Háború a Bibliában!

Béke a Bibliában!

Háború a szívekben!

Béke a szívekben!

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

Két világ tárul elénk a háború és a béke világa. Első olvasatra talán értelmetlennek tűnik, hiszen ki akar háborúzni, de mégis azt kell, hogy mondjuk, amióta a bűneset bekövetkezett, folyamatos háborúskodásban él az ember. Utána néztem, természetesen a forrás nem biztos, hogy megbízható (chatgpt), főként azért, mert a régmúlt időkből nem vagy nagyon hiányos írásos dokumentumok maradtak fenn. Az emberiség történelmében **(5. dia)** kb. 5000 év alatt 14 000 – 15 000 háború zajlott. Ezek nem pontos számok lehetnek, de ennyit írnak. Az Uppsala Conflict Data Program (UCDP) a világ egyik vezető adatgyűjtő és elemző kezdeményezése a fegyveres konfliktusok területén, amelyet a svédországi Uppsala University Béke- és Konfliktuskutató Tanszéke működtet. Ez a modern kutatások adatbázisa ilyen nagyságrendben említi a háborús konfliktusokat a történelemben. A történelem legsötétebb időszakai, legvéresebb háborúi

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

(6. dia) 1. Második világháború (1939 – 1945)

Halottak száma: 70 – 80 millió ember

Miért volt ennyire pusztító?

- Európa, Ázsia és Afrika nagy része érintett volt
- ipari méretű hadviselés
- bombázások városok ellen
- a Holokauszt
- atomfegyverek bevetése

(7. dia) 2. Mongol hódítások (XIII. század)

Halottak száma: 30 – 40 millió ember

A Dzsingisz kán vezette hódítások során egész városokat pusztítottak el.

Miért volt ennyire halálos?

- tömegmészárlások
- városok teljes kiirtása
- éhínség és járványok

Egyes becslések szerint a világ népességének közel 10%-a meghalt ebben az időszakban.

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

(8. dia) 3. Tajping-felkelés (1850 – 1864)

Halottak száma: 20 – 30 millió ember

Sokan nem is hallottak róla, pedig ez az egyik leghalálosabb konfliktus volt valaha.

Mi történt?

- vallási és politikai polgárháború Kínában
- egész tartományok pusztultak el
- rengeteg civil halt éhen vagy betegségekben

(9. dia) 4. I. világháború (1914 – 1918)

Halottak száma: 15 – 22 millió ember

Miért sokkolta a világot?

Ez volt az első modern ipari háború

- géppuskák
- tüzérség
- harci gázok
- lövészárkok-háború
- Az ipari technológia először találkozott tömeghadseregekkel

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

(10. dia) 5. An Lushan-felkelés (755 - 763)

Halottak száma: 13 – 36 millió ember

A felkelés éveken át tartó, véres harcokba torkollott. Bár An Lushan-t 757-ben meggyilkolták, helyét Shi Siming vette át, és a lázadás csak 763-ra ért véget. A harcok kimerítették a Tang-állam erőforrásait, súlyos népességcsökkenést és gazdasági károsítást okozva.

Ezek voltak a legsúlyosabb háborúk, felkelések, amelyek a legtöbb emberáldozatot követelték.

A történelem első háborúja, amiről pontos leírás, dokumentumok származnak az ókori Mezopotámiában történt **(11. dia)**

- kb. Kr.e. 2700 körül
- a sumér városállamok között
- például Lagash és Umma háborúja

Erről már vannak:

- feliratok
- domborművek (pl. a híres „Keselyűk sztéléje”)
- konkrét leírások hadjáratokról

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

Természetesen nem történelem órát szeretnék tartani, de jó, ha tudjuk, ha tisztában vagyunk azzal, hogy az egész emberiség történelmét átjárta mindig a fegyveres konfliktus, a háború. Vagy területszerzési -, vagy gazdasági -, vagy személyi konfliktusok húzódtak meg ezek mögött a háborúk mögött és a legtöbb esetben a civilek szenvedték el a legtöbb fájdalmat. Amikor azt az alcímet olvastuk **(12. dia)**:

Háború a világban! Béke a világban?

Akkor az írásjelnek azért van jelentősége, mert háború mindig lesz ebben a világban, de béke sohasem lesz. Ezért, amikor emberek a világbékéért imádkoznak, az egy olyan törekvés, ami soha nem jöhet el, soha nem fog bekövetkezni. Háború mindig lesz, béke soha sem lesz ebben a világban!

A második, amiről kell beszélni, **(13. dia)** „Háború a Bibliában” és „Béke a Bibliában”. A Bibliában az első csatáról mindjárt az első fejezetekben olvashatunk. Egészen pontosan a 14. fejezetben számolnak be az írások a sziddim-völgyi csatáról. Így ír **(14. dia)**: „¹Történt pedig Amráfelnak, Sineár

királyának, Arjóknak, Ellászár királyának, Kedorláómernek, Élám királyának és Tidálnak, Gójim királyának az idejében, ²hogy ezek háborút indítottak Bera, Sodoma királya, Birsá, Gomora királya, Sináb, Admá királya, Seméber, Cebójim királya és Bela, azaz Cóar királya ellen. [...] négy király öt ellen.” I Móz 14,1-2.9b.

A leggyakrabban említett ellenségek **(15. dia)**:

- filiszteusok
- amalekiták
- moábiták
- ammoniták
- arámiak
- Assíria
- Babilon
- rómaiak

A Szentírásban több mint 100 háborúról, ütközetről olvashatunk, amelyekből csak néhányat emeltem ki. Természetesen nem megyek rajtuk végig, de érdemes megnézni az alábbi

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

táblázatot, mennyi háborús konfliktusról olvashatunk a teljesség igénye nélkül **(16. dia)**

Időszak	Háború / Konfliktus	Bibliai hely
kb. Kr.e. 2100–2000	A 4 király háborúja az 5 király ellen	I. Móz 14
kb. Kr.e. 1450–1400	Amalekiták támadása Izrael ellen	II. Móz 17
kb. Kr.e. 1400	Kánaán elfoglalásának háborúi	Józsué könyve
kb. Kr.e. 1380	Jerikó ostroma	Józs 6
kb. Kr.e. 1375	Aj városának csatája	Józs 7–8
kb. Kr.e. 1350–1100	Bírák korának háborúi	Bírák könyve
kb. Kr.e. 1250	Debóra és Bárak háborúja	Bír 4–5

Időszak	Háború / Konfliktus	Bibliai hely
kb. Kr.e. 1100	Filiszteus háborúk kezdete	I. Sám
kb. Kr.e. 1025	Dávid és Góliát	I. Sám 17
kb. Kr.e. 1000–970	Dávid király hadjáratai	II. Sám
kb. Kr.e. 930	Izrael és Júda kettészakadása utáni háborúk	I. Kir
kb. Kr.e. 900–700	Arámi és asszír háborúk	II. Kir
Kr.e. 722	Izrael királyságának bukása	II. Kir 17
Kr.e. 701	Jeruzsálem asszír ostroma	II. Kir 18–19
Kr.e. 605–586	Babiloni háborúk	II. Kir 24–25
Kr.e. 586	Jeruzsálem pusztulása	II. Kir 25
Kr. u. 66–70	Zsidó–római háború	Az Újszövetség korában
Kr. u. 70	Jeruzsálem pusztulása	Jézus próféciai

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

A Bibliában olvashatunk önös érdekből vezérelt háborúról, de nagyon sok esetben Isten üdvtörténeti jelentőség miatt engedte a csatákat. Ilyen volt például **(17. dia)** a honfoglalás, amikor Isten az ő népét Egyiptomból Izrael földjére vezette, s az akkor ott lakozó idegen, pogány népeket Isten elűzte különböző ütközetekkel. Így olvashatunk róla **(18. dia)**: „¹⁰Józsué ezt parancsolta a nép előjáróinak: ¹¹Menjetek végig a táboron, és parancsoljátok meg a népnek: Készítsetek magatoknak útravalót, mert három nap múlva átkeltek itt a Jordánon, hogy bemenjetez arra a földre, és birtokba vegyétek azt, amelyet Istenetek, az Úr nektek ad birtokul.” Józ 1,10-11. **(19. dia)** „⁹Azután ezt mondta Józsué Izrael fiainak: Jöjjetek ide, és hallgassátok meg Isteneteknek, az Úrnak beszédét! ¹⁰Ebből tudjátok meg, hogy az élő Isten van köztetek – mondta Józsué –, és hogy ő valóban elűzi előle az kánaániakat, a hetitákat, a hivvieket, a perizzieket, a gírgásiakat, az emóriákat és a jebúziakat...” Józ 3,9-10. Isten ütközetekkel, csatákkal űzette ki az idegen népeket azért, hogy az Ő népe

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

elfoglalhassa a neki kijelölt területet. A legtöbb csatát talán a filiszteusokkal vívta, s volt olyan ütközet, amelyet megnyert és volt olyan, amelyet elvesztett. Isten ezeket a csatákat mindig azért engedte, hogy Izrael történelmébe az üdvösséget, a Messiás jövetelét elkészítse, bele ágyazza. Többnyire nem személyi konfliktusokról, hanem üdvtörténeti események beágyazódásáról van szó. Az Ő kezében van a háború és Ő adhat ebből szabadulást is – ahogy Sámuel könyvében olvashattuk. Azonban az Újszövetségben – ha megfigyeljük – sokkal kevesebb alkalommal olvashatunk csatákról. Inkább történelmi háborúkról olvassunk, de az Újszövetségben már arról olvashatunk, hogy megérkezett a Messiás, az üdvtörténeti esemény beteljesedett, ezért olyan jellegű csatákról már nem olvashatunk, mint az Ószövetségben. Miért? Mert Isten elhozta az igazi békességet és az igazi megbékélést. Mondja Jézus – ahogy olvastuk az igehirdetési alapigénkben – hogy **(20. dia)** „⁶Fogtok hallani háborúkról, és hallotok háborús híreket.” Mt 24,6. Jézusnak a szavai fel is készítene bennünket, hogy ne rettenjünk meg, ezeknek be kell

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

következniük. Josephus Flavius történetíró egy nagyon véres ostromról számol be, amikor Titus hadseregpáncsnok, majd később császár lerombolja a jeruzsálemi templomot. Egy rövid részletet hadd olvassak fel ebből az ostromból, ami a bibliai időket idézi közvetlen azelőtt, hogy lerombolták a templomot, amiről Jézus mondta, hogy be fog következni **(21. dia)** „*Silány volt a táplálék és sírni való ez a látvány: a hatalmasok dúskáltak, a szegények jajveszéltek. Az éhség lábbal tapos minden érzelmet, de egyet sem írt ki az emberből úgy gyökeresen, mint a szárnalmat, mert ilyenkor az ember mindent sutba dob, amire különben tekintettel szokott lenni. Így tehát az asszonyok a férjük, gyermekek a szüleik és – ami a legsiralmasabb volt – anyákat csecsemőik szájából szedték ki a falatot, és miközben imádott gyermekük a karjukban szenvedett, nem átallották előre elszívni az anyatejet, és ezzel megölni őket. De még ha így táplálkoztak, az sem maradt titokban, mert a lázadók ott termettek, és még ezt is elrabolták tőlük. Ha bezárt házat találtak, az biztos jele volt annak, hogy odabent valami esznek. Ilyenkor betörték a kaput,*

berontottak, és az embereknek úgy szólva a szájukból tépték ki a falatot. Öreg embereket, akik görcsösen védelmezték ennivalójukat, megverték, az asszonyokat hajuknál fogva rángatták, ha sejtettek valamit a markukban. Sem öreg, sem fiatal, nem számíthatott irgalomra; apró gyermekeket is, akik valami ennivalót rágcsáltak, fölkapták és földhöz csaptak [...] Lehetetlenség egyenként felsorolni a zsarnokok gaztetteit, tehát röviden összefoglalom: ilyet még nem kellett végig szenvednie a városnak, és a világ teremtése óta még nem volt nemzedék, amely ennyit förtelmet kieszelt volna.” (Josephus Flavius: A zsidó háború, 10. fejezet 377-378. o.)

Szörnyű dolgok voltak akkor, és ez a tragédia azért következett be, mert az emberi gyarlóság, nyomorúság rendkívül kegyetlen tud lenni, de az is biztos, hogy a templom lerombolásának is be kellett következni, mert Jézus megmondta: kő kövön nem marad semmi. Ezek a háborúk végig kísérik az emberiség életét, ezért nem lesz konfliktusmentes időszak. Mindig lesznek háborúk, lesznek ütközetek, ezek nem szűnnek meg, de Isten

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

Jézus Krisztusban valami olyat készített el, amelyet békességnek, békének neveznek. A Bibliában olvashatunk a békességről, amely elsősorban az ember bensőjében születik meg, aztán az kihat a környezetre is, akár egy társadalom életére is. Ez már a harmadik pontunk **(22. dia)** Háború a szívekben! Béke a szívekben! Az első háború, amely egy szívben dült közvetlen a bűneset súlyos következménye lett **(23. dia)** „...de Kainra és áldozatára nem tekintett. Kain emiatt nagy haragra gerjedt, és lehorgasztotta a fejét. [...] Amikor a mezőn voltak, rátámadt Kain a testvéreire, Ábelre, és meggyilkolta.” I Móz 4,5.8b. A féltékenység, az irigység, a gonoszság jelent meg a szívben és hatalmas háború, az indulat, a gyűlölet háborúja dült Kain szívében. Ennek a szívben zajló háborúnak lett a végkimenetele a gyilkosság. Ebben a szívben hihetetlen csaták zajlanak. Jézus Krisztus azt mondja **(24. dia)** „²⁷Békességet hagyok nektek, az én békességemet adom nektek, de nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

szívetek, ne is csüggedjen!” Jn 14,27. **(25. dia)** A szív háborújára egyetlen egy megoldás van, Jézus Krisztus békessége!

(25/a dia) A családi konfliktusok háborújára egyetlen egy megoldás van, Jézus Krisztus békessége!

A háborúk nemcsak a csatatereken kezdődnek. Először mindig az ember szívében születnek meg. Ott, ahol harag van, irigység, büszkeség, megbocsátatlanság és szeretetlenség. A világ történelme tele van romba dőlt városokkal, kiégett otthonokkal és megtört emberi életekkel — de a legnagyobb csata mégis bennünk zajlik.

Milyen sokszor vágyunk békére, miközben a szívünkben még harc dúl. És milyen igaz Petőfi Sándor és Ady Endre egy-egy verse, gondolata **(26. dia)**:

Petőfi Sándor: Háború volt (részlet)

„Békét, békét a világnak, De ne zsarnokkénytől.”

(27. dia) Ady Endre: Imádság háború után (részlet)

„Uram, háborúból jövök én, Mindennek vége, vége:

Békíts ki Magaddal s magammal, Hiszen Te vagy a Béke.”

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

Mert az igazi békességet nem emberi erő teremti meg. Nem politikai egyezmények, nem hadseregek, nem falak és nem fegyverek. Az igazi béke ott kezdődik, ahol az ember szíve megbékél Istennel.

Ezért jött el Jézus Krisztus ebbe a világba. Nem karddal érkezett, hanem szeretettel. Nem azért jött, hogy életeket vegyen el, hanem hogy odaadja a sajátját.

A Golgotán, a keresztnél Isten kimondta a béke végső szavát. Jézus Krisztus halála és áldozata által nyílt meg az út a megbékélésre — ember és ember között, és ember és Isten között. Mert ahol Krisztus belép a szívbe, ott a gyűlölet helyére szeretet költözik, a félelem helyére reménység, és a háború helyére békesség.

Ezért ma nem egyszerűen a világ békéjéért kell imádkoznunk, hanem azért, hogy Krisztus békéje uralja a szívünket, mert az lesz egyedül hatással a környezetünkre! Mert a valódi béke nem a földön kezdődik — hanem a keresztnél. Így

„Bizonyára, ha még embereknek igyekeznék tetszeni, Krisztus szolgája nem volnék!” Gal 1,10

„Úr Jézus, te vagy az én igazságom, én meg a te bűnöd vagyok.

Magadra vetted az enyémet és nekem ajándékoztad a tiédet.

Olyanná lettél, amilyen nem voltál s olyanná tettél, amilyen nem voltam.” (Luther)

érthetjük meg a különbséget aközött, amit altémaként írtam, és érthetjük meg az írásjelek súlyát is:

(28. dia)

Háború a világban!

Béke a világban?

Háború a Bibliában!

Béke a Bibliában!

Háború a szívekben!

Béke a szívekben!

Ámen!